

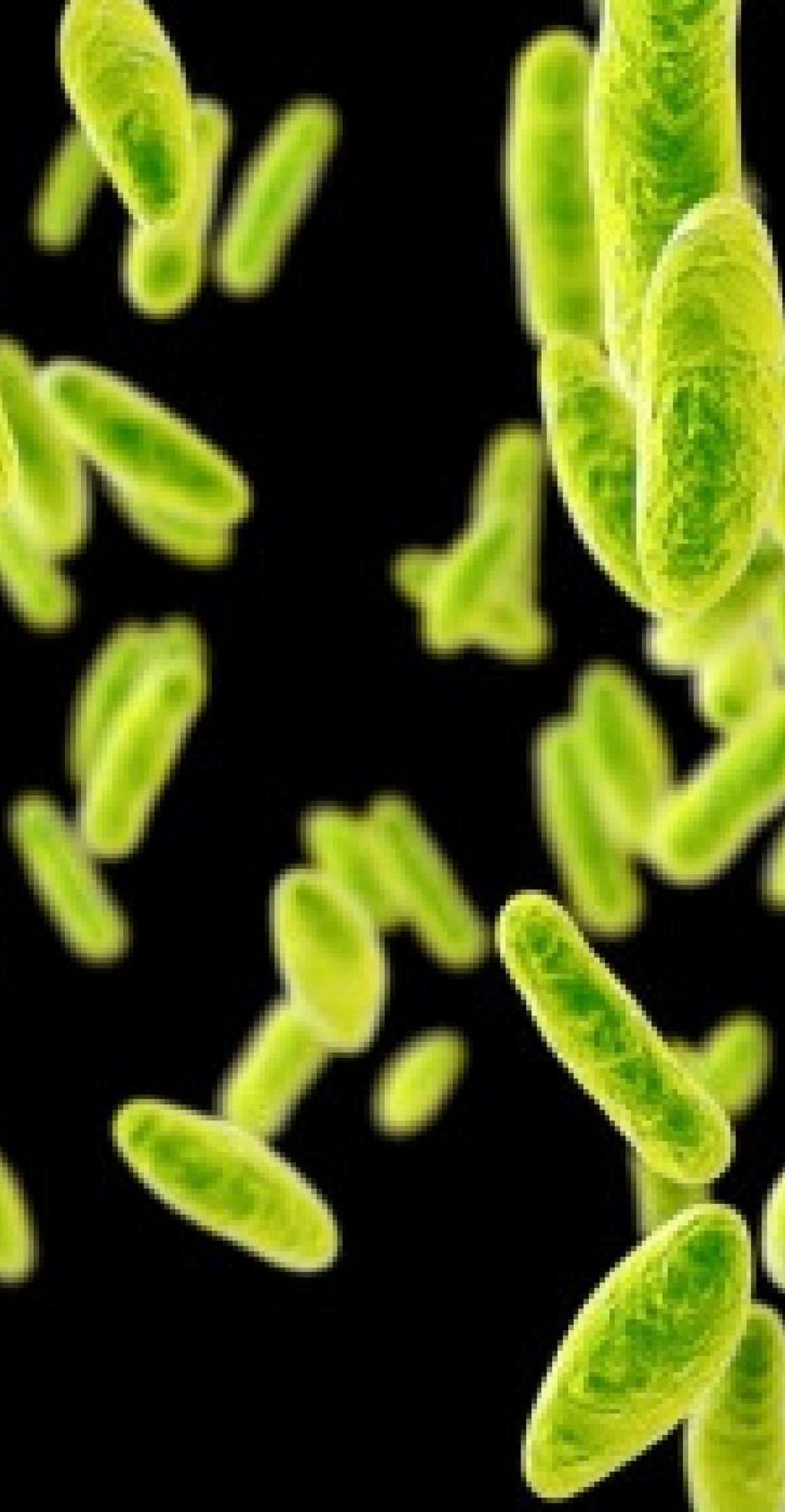
BİZİM LAYİHƏ:
BRÜSELYOZUN DİAQNOSTİKASININ
TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ

YENİ METODİKA - "ABNUREL" TRİADA
REAKSİYASI

(bakterioloji, seroloji və bioloji metodların kompleks qiymətləndirilməsi)

BRÜSELYOZ NƏDİR?

Brüsellyoz heyvanlarda və insanlarda yaranan xroniki yoluxucu xəstəlikdir. Bir çox heyvanlarda abortlar və ciftin tutulması, orxitlər, həyat qabiliyyətinə malik olmayan körpə heyvanlar və sonsuzluq ilə müşahidə edilir. Sosial təhlükəsinə görə Brüsellyoz karantin xəstəlikləri siyahısına daxil edilmişdir. Bu xəstəlik dünyanın bir çox ölkələrində - Afrika, Mərkəzi və Cənubi Amerikada, Asiya və Avropanın bəzi ölkələrində, o cümlədən MDB (Ukrayna, Rusiya, Qazaxıstan) ölkələrində yayılmışdır. Brüsellyoz 1982-ci ildən bəri Belarusda qeydiyyatdan keçmir. Onun iqtisadi ziyanı nəsil vermənin alınmamasında (heyvanların 60% - də abort qeydə alınıb), qısırlıqda, məhsuldarlığın azalmasında özünü bürüzə verir və böyük xərclər karantin tədbirlərin keçirilməsinə çəkilir. İnsanlarda bu xəstəlik əlliliyə (daha çox oynaqların zədələnməsi nəticəsində) və hətta ölümə gətirib çıxara bilər.

LAYİHƏNİN KONSEPSİYASI

Brüsellyozun epizootik prosesinə nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi baytarlıq elmi və təcrübəsi üçün hələ də əsas problem olaraq qalmaqdadır. Brüsellyoz ilə müvəffəqiyyətli mübarizənin əsası erkən diaqnostika hesab edilir. Habelə, Brüsellyoz infeksiyasının gedışatının xüsusiyyətləri tətbiq olunan müxtəlif vasitələrə və diaqnostika üsullarına baxmayaraq Brüsellyoz xəstəliyinə tutulan bütün heyvanları birdəfəlik tədqiqat zamanı aşkarlamağa imkan vermir. Ənənəvi olaraq tətbiq edilən diaqnostik metodlar brüsellələri növlərinin və ştammlarının səviyyəsində operativ şəkildə fərqləndirməyə imkan vermir və bu da epizootoloji və epidemioloji təhlillərin aparılmasını, eləcə də Brüsellyozun xüsusi profilaktikası vasitələrindən rasional istifadəni çətinləşdirir.

MƏHSULUN TƏSVİRİ

Xəstəliyə qarşı mübarizədə əhəmiyyətli vəzifələrdən biri düzgün diaqnozun qoyulması, vaxtında xəstə heyvanın aşkar edilməsi, onun təsərrüfatdan çıxarıılması və yerinin zərərsizləşdirilməsidir. Hal-hazırda dövlət Brüsellyozun aradan qaldırılması, profilaktik tədbirlərin sayının artırılması və elmi tədqiqatların aparılması ilə bağlı bir sıra tədbirlər həyata keçirir. Problemin aktuallığını nəzərə alaraq, VET-SAVIOR LLP-in mütəxəssisləri tərəfindən Beynəlxalq Axtarış Qurumu tərəfindən sübuta yetirilən dünyada analoqu olmayan bir bioloji həllin köməyi ilə (AF1, AF2 və AF3) ABNUREL Triada adlı Brüsellyozun differensial diaqnostikası üçün unikal üsul aşkar edilib patentləşdirilmişdir. Axtarış Sorğu Hesabatına görə ixtira "Yenilik", "Sənayedə tətbiq edilə bilmə", "İxtira səviyyəsi" meyarlarına cavab verir, fərqli xüsusiyyətləri bilinməyən və texniki səviyyədən aydın olmayandır, Brüsellyoz ilə əlaqədar epizootik baxımdan təhlükəli heyvanların aşkarlanması dəqiqliyini və etibarlılığını təmin edir.

HEYVAN SAĞLAMLIĞININ QORUNMASI ÜZRƏ DÜNYA TƏŞKİLATI (OİE)

Təşkilat 1924-cü il yanvarın 25-də Parisdəki beynəlxalq konfransda qurulmuşdur. Təşkilatın yaradılmasına dair razılaşma 28 ölkə tərəfindən imzalanmışdır. Hazırda OIE-yə 178 üzv ölkə daxildir.

OİE tərəfindən həyata keçirilən funksiyalar aşağıdakılardır:

heyvanların sağlamlığının qorunmasını təmin etmək üçün beynəlxalq standartlar, qaydalar və normaların hazırlanması və nəşri

ölkələrdə epizootik vəziyyət, heyvanlarda yoluxucu xəstəliklər və xüsusilə təhlükəli yoluxucu epidemiyalar haqqında dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılması

epizootiyanın yaranması profilaktikası və onun aradan qaldırılmasında beynəlxalq əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi heyvan xəstəlikləri ilə mübarizədə yardıma ehtiyacı olan üzv ölkələrə texniki yardımın göstərilməsi, onların aradan qaldırılması üzrə tədbirlərin keçirilməsi, o cümlədən insanlara ötürülən xəstəliklər ilə bağlı tədbirlərin keçirilməsi baytarlıq üzrə ən yeni statistik məlumatların nəşri və maraqlı tərəflərin məlumatlılığının artırılması ticarətin heyvan və heyvan mənşəli məhsullarla hüquqi təminatı milli baytarlıq xidmətlərinin strukturunun və normativ-hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi.

2017-ci ilin oktyabrında Astana şəhərində Qazaxıstandakı OİE nümayəndələri ilə görüş keçirildi, yəni məhz OIE heyvan sağlamlığının qorunmasında, baytarlıq sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı tənzimləyən normativ sənədlərin işlənib hazırlanmasında əsas rol oynayan aparıcı beynəlxalq təşkilatdır. "VET-SAVIOR" MMC ABNUREL Triada reaksiyasının unikal metodunun OIE reyestrinə sonradan daxil edilməsi üçün identifikasiya nömrəsi əldə etməkdən ötrü ərizə ilə müraciət etmişdi. OIE reyestrinə daxil edildikdən sonra ABNUREL triada reaksiyası metodikası bütün OIE üzv ölkələrində (178 üzv ölkədə) tövsiyyə olunacaq və tətbiq ediləcəkdir.

DÜNYADA BRÜSELYOZ ÜZRƏ EPİZOOTİK VƏZİYYƏT

Mərkəzi Asiya və Şərqi Avropa ölkələri insanlarda Brüsellyoza dünya üzrə ən yüksək yoluxma göstəricilərinə malikdir. Köhnə Sovet İttifaqının yeddi respublikası insanlarda Brüsellyoza yoluxmanın ən yüksək göstərici sayı olan 25 ölkəsi siyahısında yer tutur; və Brüsellyoz milli qurumların bu xəstəliklə uzun illər mübarizə apardığı iki bölgənin bütün ölkələrində endemik xəstəlik hesab edilir.

Bəzi ölkələrdə insan və heyvan Brüsellyozunun yaratdığı iqtisadi ziyan kifayət qədər araşdırılmamışdır.

Ölkələrin nümayəndələri üçün dövlətlərin beynəlxalq donorlar, Dünya Bankı, Avropa İttifaqı və FAO kimi inkişaf sahəsindəki qurumlardan yardım alması və ya ikitərəfli yardımın göstərilməsi üzrə proqramlara malik olması, Brüsellyozla mübarizədə öz milli proqramlarının reallaşdırılmasında fəal dəstəyin əldə edilməsini eşitmək sevindirici haldır.

ABNUREL triada reaksiyasının unikal diaqnostikası Brüsellyozla mübarizədə və onun aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli və faydalı bir rol oynayacaqdır. Bu gün biz elmi biliklərlə silahlanmış və patentləşdirilmiş yüksək nəticələr əldə etmişik, Brüsellyozla mübarizə məsələsini alqoritmə çevirə bilərik: aşkarlama - məhv – nəticələrin yekunlaşdırılması, bu da bütün dünyada mövcud olan heyvandarlığın saxlanması və inkişafı üzrə hazırlı şəraitin yaxşılaşdırılmasına təkan verir.

NƏTİCƏ

Gələcək illərdə xəstəliyin baş verməsi və yayılması üzrə ehtimal edilən proqnoz bir sıra səbəblərdən asılı olacaqdır:

- Sözügedən infeksiyaya qarşı mübarizə tədbirləri epizootik zənciri parçalamağa yönəldilməlidir, burada əsas əlaqələr infeksiya mənbəyidir, yəni, xəstə heyvanlardır.
- Müsbət reaksiya verən aşkarlanmış heyvanları kəsmək.
- Ciddi uçot sistemi yaratmaq (mal-qaranın identifikasiyası).
- Ümumi təşkilati-təsərrüfat və baytarlıq-sanitariya tədbirləri sistemini həyata keçirmək.
- Yüksək yoluxma dərəcəsi zonasından ən aşağı yoluxma dərəcəsi olan zonaya heyvanların hərəkəti üzərində nəzarət. Heyvanların hərəkətini yalnız baytarlıq xidmətinin xəbərdarlığı altında həyata keçirmək.
- Yoluxma mənbəyinin aradan qaldırılması məqsədilə müəyyən edilməsi üçün yalnız klassik metodlardan (RBP, RSK, İFA) deyil, eyni zamanda ABNUREL triada kimi Brüsellyozun təkmilləşdirilmiş diaqnostik metodlarını da tətbiq etmək.
- Hazırlanmış metodik tövsiyələr Brüsellyozə qarşı həssas olan bütün heyvan növlərinin, həmçinin zooantropoz xəstəlikləri olan insanların diaqnostikasında istifadə edilə bilər.

Alınan göstəricilər “ABNUREL reaksiya triadasının unikal texnologiyası üzrə Brüsellyozun növbəti diaqnostikası üçün qida məhlulunun yaradılması və tökülməsi” layihəsini iqtisadi baxımdan effektiv qismində müəyyən edir və proqnozlaşdırılmış xərcləri, layihənin iqtisadi və sosial təsirinin düzgün müqayisə edilməsini təmin edir.

Sözügedən layihəyə maliyyə vəsaitlərinin sərmayə qismində qoyulması yalnız sərfəli bir iqtisadi məqsədə uyğunluq deyil, həm də qlobal, çox aktual bir problemin həllidir.